

מס' 9 - לקטנים ולגדולים

אזכורי יציאת מצרים בתנ"ך - השאלות¹

יציאת מצרים היא מהאירועים המוזכרים ביותר בתנ"ך, בצורות שונות: כאזכור היסטורי של האירוע ולקחו, כחובה או רצון להודות לה', כקשור עם מצווה ממצוות התורה, כמצוות זכירה, בהקשר של דיני החג עצמו ועוד. נערוך סיור-חידון על אזכורים אלה והפעם עם תנ"כים פתוחים ונתמקד באזכורים בתורה.² וזאת עוד נזכיר לכולם את הכלל החשוב: "בקטון החל ובגדול כילה" – לתת תמיד זכות קדימה לקטנים ואת המענה בסדר עולה של הגיל! כמשה שרעה את הצאן ולא כיוסף שהושיב את אחיו.³

1. איפה נזכר בפעם הראשונה בתורה עניין "זכירת יציאת מצרים"?

2. מי "יצא על ארץ מצרים", לא "יצא ממצרים"?

שאלה למטיבי לכת: היכן מוזכרת יציאה זו בכתובים? (תשובה: תהלים פא ו).

3. ומי "יצא בתוך מצרים"?

4. מי הראשון שיצא ממצרים, נכון יותר עלה ממצרים וגם הוא ברכוש גדול והגיע הרבה יותר מהר לארץ?

5. יציאת מצרים מתוארת בתורה לא רק ע"י הפועל "יצא", אלא גם ע"י פעלים אחרים. מה הם? איך קוראים להם חכמים בשם כולל?

6. מה התחנה הראשונה שצפויה לעם ישראל אחרי יציאת מצרים, מה הפסוק ואיך זה קשור בלוח השנה?

7. סיפור יציאת מצרים, "ההגדה" נאמר בפירוש בתורה. מהו הפסוק המדויק בתורה? האם יש יותר מאחד?

8. מצוות רבות קשורות ביציאת מצרים, חלק מהן נראה להלן. אם נתעלם ממצוות החג עצמו: מצה, פסח, הגדה, וגם ממצוות הזכירה שראינו בשאלה מס' 1, מה המצווה הראשונה שקשורה ביציאת מצרים? רמז: היא איננה נוהגת בחג עצמו.

9. חודש ניסן בו יצאנו ממצרים נקבע להיות "החודש הראשון" ומכאן ואילך "החודש השני", "בחודש השלישי" וכו' הם אייר, סיון וכו'. מה הוא האירוע הראשון בתורה שאירע "בחודש השני" ליציאת מצרים, ומה אירע "בחודש השלישי" ליציאת מצרים?

10. אינטרמצו - שאלה לגדולים (שיפסיקו להסתלבט על הקטנים): מה עם אזכורים של החודשים לפני יציאת מצרים? לפני "החודש הזה לכם ראש חודשים", כגון: "בחודש השני", "בחודש השביעי", "בחודש העשירי"? האם גם הם לפי נמנים לפי חודש ניסן (אייר, תשרי, טבת בדוגמא הנ"ל)? רמז: הדוגמא עצמה היא הרמז.

11. חזרה ל"קטון החל ובגדול כילה" – קרוב משפחה של משה שעד עכשיו לא שמע על יציאת מצרים!

12. איזה לחם, חוץ מהמצה, גם הוא תזכורת ליציאת מצרים?

13. האם יציאת מצרים מופיעה בעשרת הדברות? אם כן, איפה?

¹ וכפי שהערנו בכל החידונים עד היום, עדיף לקיים את החידון בשאר סעודות החג ולא לבילל הסדר שבד"כ עמוס בחידושים ופנינים שכל אחד מביא מבית חינוכו, גידולו, ומסורת משפחתו. למחרת ליל הסדר, יש יותר זמן, היום ארוך ...

² למען הקל על מתן התשובות, השאלות יהיו פחות או יותר לפי סדר החומשים והפרשות, אך פה ושם נרשה לעצמנו דילוגים קטנים.

³ וזו אולי שאלה מקדמית-ראשונית לקהל המסובים: הסבר את המשפט האחרון!

14. האם יציאת מצרים קשורה במשכן? אם כן, הבא פסוק להוכחה.
15. אחד היסודות החשובים ביותר בלוח השנה העברי, הוא שמירה על חג הפסח בחודש האביב. אזכור זה מופיע שלוש פעמים בתורה. מצאת אזכור אחד – ציון עובר, שניים – טוב מאד, שלושה – ציון מעולה.
16. איזה מנגנון חשוב בלוח השנה העברי קשור בשאלה הקודמת ואיך זה קשור לזה שהשנה התחלנו את הסדר בשעה מאוחרת יחסית?
17. פסח כמובן קשור ביציאת מצרים וגם ראינו כבר את הקשר למתן תורה וחג השבועות. מה חסר? סוכות כמובן. איך גם חג הסוכות קשור ליציאת מצרים?
18. שמירה על מידות ומשקלות, מסחר הוגן - "מאזני צדק" קשורה ביציאת מצרים. מצא היכן זה כתוב. אם תמצא, תגלה שם עוד מצווה חשובה שקשורה ביציאת מצרים.
19. וגם איסור נשך וריבית קשורים ביציאת מצרים. מצא את המקור ותן הסבר משלך מה יכול להיות הקשר בין איסור נשך וריבית ובין יציאת מצרים (אם לא מצאת, לא נורא, חכה לשאלה הבאה)?
20. איזו מצווה שלא הזכרנו עד עכשיו שבודאי הכי קשורה ליציאת מצרים! מה היא ואיפה היא נזכרת?
21. אזכור יציאת מצרים, בהקשר עם מצווה, אולי השכיח ביותר שאנחנו אומרים פעמיים בכל יום! מהו?
22. מצווה שאיננו מקיימים היום בגלל שאין מקדש, אבל אזכור יציאת מצרים במצווה זו הוא מוכר מאד וציר מרכזי בהגדה בליל הסדר. מהי המצווה?
23. סיימנו את מכסת השאלות וכולן מהתורה. בכ"ז שאלה אחת מהנ"ך. מי האיש שמזכיר את יציאת מצרים באירוע חגיגי ורב רושם ומשתמש לתיאור שעבוד מצרים בביטוי "כור הברזל"? מי עוד משתמש בביטוי זה?
24. ושאלה אחרונה לצעירים, מהנ"ך (רק הצעירים בבקשה). איפה מוזכרת יציאת מצרים בספר תהלים?
25. ושאלה באמת אחרונה, לזקנים ולחכמים שבחבורה! יציאת מצרים מוזכרת בתורה גם בהקשר של חילול השם. ויש גם נביא שאומר שיציאת מצרים הייתה בכדי למנוע חילול השם. איפה האזכור בתורה, ומי הוא הנביא ואיפה האזכור שלו?

חג שמח וליל סדר מהנה
מחלקי המים